

Briefadvies

Ontwerpbesluit compensatie indirecte emissiekosten

Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van steun aan ondernemingen voor de compensatie van indirecte emissiekosten

Datum van goedkeuring	8/09/2022
Volgnummer	2022 015
Coördinator + e-mailadres	Stefanie Corens, stefanie.corens@minaraad.be
Co-auteur + e-mailadres	Francis Noyen, francis.noyen@minaraad.be

Minaraad
Herman Teirlinckgebouw
Havenlaan 88 bus 15
1000 Brussel
T 02 558 01 30
E info@minaraad.be
www.minaraad.be

De Heer Jo Brouns
Vlaams minister van Economie,
Innovatie, Werk, Sociale economie en
Landbouw
Koning Albert II 35
1030 Brussel

Uw bericht van
14 juli 2022
Datum
8 september 2022

Uw kenmerk
22-53
Contact e-mail
stefanie.corens@minaraad.be

Ons kenmerk
22|015
Contact telefoon
02/558.01.36

Geachte minister,

Op 14 juli 2022 ontving de Minaraad de adviesvraag over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van steun aan ondernemingen voor de compensatie van indirecte emissiekosten. Er is geen adviestermijn voorzien, wat maakt dat de standaard-adviestermijn zou gelden; dus 30 dagen: tot dinsdag 16 augustus 2022. Dit advies wordt nu vastgesteld in de eerste zitting na het reces, op 8 september 2022.

In de [Europese Green Deal](#), die de Commissie op 11 december 2019 heeft gepresenteerd, is de doelstelling vastgelegd om van Europa tegen 2050 het eerste klimaatneutrale continent te maken. Het EU-ETS is een hoeksteen van het EU-beleid in de strijd tegen klimaatverandering¹. Het is een van de belangrijkste instrumenten om de uitstoot van broeikasgassen kosteneffectief te verminderen. Het Europees Parlement en de Raad hebben op 30 juni 2021 de [Europese klimaatwet](#) vastgesteld, waarin de bindende doelstelling is bekrachtigd om de emissies tegen 2030 met ten minste 55% te verminderen ten opzichte van het niveau van 1990. Op 21 september 2020 heeft de Commissie [herziene ETS-richtsnoeren inzake staatssteun](#) vastgesteld in het kader van het systeem voor de handel in broeikasgasemissierechten na 2021, als onderdeel van de modernisering van alle instrumenten ter voorkoming van koolstoflekkage die verband houden met het EU-ETS, zoals de gratis toewijzing van CO₂-emissierechten². De herziene ETS-richtsnoeren inzake staatssteun zijn op 1 januari 2021, bij aanvang van de nieuwe handelsperiode voor het emissiehandelssysteem, in werking getreden. Zij zullen van toepassing zijn tot en met 2030, met een tussentijdse actualisering van bepaalde elementen die gepland is voor 2025.

Het ontwerp van besluit regelt de toekenning van steun aan elektriciteits-intensieve afnemers voor de compensatie van indirecte emissiekosten (CIE). Energie-intensieve bedrijven worden

¹ In het ETS moeten bedrijven rechten hebben voor de uitstoot van hun eigen broeikasgasemissies, waarvoor ook gratis rechten ingezet kunnen worden. Elektriciteitscentrales krijgen geen gratis rechten en moeten rechten kopen voor de gehele uitstoot.

² De Europese Commissie heeft op basis van onderzoek een aantal specifieke sectoren geïdentificeerd die zij acht aan een verhoogd risico op koolstoflekkage blootgesteld te zijn. De hoogte van de compensatie hangt onder meer af van de productieomvang en de relevante energie-efficiencybenchmark.

hierdoor gecompenseerd voor de hogere elektriciteitsprijzen als gevolg van indirecte emissiekosten in het kader van het EU-systeem voor de handel in emissierechten (ETS)³. Deze bedrijven worden immers geacht aan concurrentiekracht te verliezen ten opzichte van bedrijven in landen buiten de EU met een minder ambitieus klimaatbeleid, wat kan leiden tot de zogenaamde koolstoflekkage⁴. Belangrijk is dat het een compensatie betreft van indirecte ETS-kosten, dus niet van de eventuele (directe) ETS-kosten die een in aanmerking komend bedrijf kent vanwege zijn eigen uitstoot.

Binnen de Minaraad bestaan er uiteenlopende basisvisies over dit instrument, die als volgt kunnen worden samengevat:

- Sommige Raadspartners zien de compensatie van indirecte emissiekosten als een huidig en toekomstig noodzakelijk economisch instrument om de competitiviteit in Vlaanderen te helpen vrijwaren⁵.
- Andere Raadspartners vinden dat - bij een verlening van dit economisch instrument - de middelen van CIE ingezet moeten worden om de basisindustrie te ondersteunen bij hun klimaattransitie⁶.

In zowel het [Vlaams Regeerakkoord](#) als voorliggend ontwerpbesluit wordt de eerste visie vooropgesteld. De Vlaamse regering verwijst in de begeleidende documenten bij het ontwerpbesluit naar het onderzoek dat bijgedragen heeft “tot de opmaak van een nieuwe steunregeling in 2022 onder de nieuwe Richtsnoeren van de Europese Commissie voor staatsteunmaatregelen”⁷.

Ondanks deze tegengestelde visies op CIE focust de Minaraad in dit briefadvies op de volgende gemeenschappelijke aanbevelingen in relatie tot de voorgestelde aangepaste regeling voor de komende steunperiode:

Financiering

De huidige financiering van de compensatie van indirecte emissiekosten gebeurt via het Vlaams Klimaatfonds (VKF)⁸. Het VKF, opgericht in 2012, is een organiek begrotingsfonds dat een belangrijke rol speelt in de financiering van het Vlaams Klimaatbeleid. Het wordt gevoed met Vlaamse veilingopbrengsten uit de Europese emissiehandel. Het bestedingskader is gericht op cofinanciering met als doel dat elke euro uit het VKF bijkomende euro's moet aantrekken voor het klimaatbeleid. Overheidskostenefficiëntie staat hierbij centraal.

De Minaraad vraagt om een evaluatie van de wijze van financiering van dit mechanisme en raadt met name aan te evalueren of het Vlaams Klimaatfonds de meest geschikte bron van financiering is voor de compensatie van indirecte emissiekosten. Die middelen dienen immers maximaal

³ Elektriciteitsproducenten moeten binnen het ETS CO₂-rechten kopen voor hun uitstoot. De kosten hiervan berekenen zij door in de elektriciteitsprijzen. Wanneer de (energie-intensieve)industrie elektriciteit inzet voor hun productie, moet zij dus een hogere prijs betalen voor hun stroom dan als het ETS er niet zou zijn geweest.

⁴ Enerzijds bestaat er een risico op het verplaatsen van bestaande lokale productievestiging(en) buiten Vlaanderen en de Europese Unie. Anderzijds bestaat er een risico op het uitdoven van investeringen in de Vlaamse productievestiging(en).

⁵ Het (verder) compenseren van indirecte emissiekosten zou ervoor zorgen dat Vlaanderen een aantrekkelijke vestigingsplaats blijft voor de huidige en toekomstige basisindustrie en dit zolang het ETS-systeem van toepassing blijft.

⁶ Bij een (eventuele) verlenging van dit instrument wensen zij dat de middelen hiervan verbonden worden aan voorwaarden. Deze voorwaarden zouden in relatie moeten staan tot het stimuleren van een klimaattransitie.

⁷ DELOITTE, KU LEUVEN, VIVES (2021), Carbon Leakage. https://fin.vlaanderen.be/wp-content/uploads/2021/11/Carbon-Leakage_Finaal-rapport_10nov2021.pdf

⁸ VEKA (2022), Vlaams Klimaatfonds. <https://www.energiesparen.be/vlaams-klimaatfonds>

ingezet te worden voor het genereren van emissiereducties. Dit neemt uiteraard niet weg dat het, bij het introduceren van alternatieve financieringsbronnen, niet de bedoeling kan zijn dat de financiering van dit instrument in het gedrang zou komen door budgettaire moeilijkheden bij die andere financieringsbron. Het voordeel van klimaatfonds is immers dat inkomsten ervan steeds gedekt zijn door ETS-veilingen. Met andere woorden, bij financiering uit andere bronnen dan via het VKF, moeten adequate garanties voorzien worden om de uitbetaling van het CIE blijvend mogelijk te maken.

Steunberekening

De basis voor de subsidieregeling zijn de Europese richtsnoeren die ervoor moeten zorgen dat de financiële compensatie van de indirecte emissiekosten ETS in overeenstemming is met de Europese regels voor staatssteun. De richtsnoeren bepalen de berekening van en de voorwaarden voor de financiële compensatie.

De standaardberekening van de compensatie – door de Europese Commissie – gebeurt aan de hand van een formule met daarin de CO₂-emissiefactor, de referentieoutput van het product (gemiddelde productie per jaar), het elektriciteitsverbruik in MWh/t product (*efficiency benchmark*) en de prijs van de emissierechten. De richtsnoeren specificeren de maximale CO₂-emissiefactoren, die per Lidstaat verschillen. Zo heeft Duitsland een CO₂-emissiefactor van 0,72 gekregen, terwijl deze voor Nederland op 0,45 is vastgesteld. Voor België en Frankrijk heeft de EC de CO₂-emissiefactor vastgesteld op respectievelijk 0,36 en 0,44.

De Vlaamse invulling van de richtsnoer maakt gebruik van volgende parameters om het steunbedrag te bepalen:

- Steunintensiteit. De Europese Commissie legt op dat de steunintensiteit niet meer dan 75% mag bedragen. Aangezien het in aanmerking komende elektriciteitsverbruik reeds via de benchmarks wordt beperkt, wordt er voor geopteerd om deze steunintensiteit van 75% aan te houden.
- Uitzonderingsmechanisme. Dergelijk mechanisme kan worden geactiveerd in bepaalde omstandigheden, en leidt ertoe dat gecompenseerd wordt voor de indirecte kosten tot 1,5% van de bruto toegevoegde waarde van de betrokken onderneming.
- Markt-gebaseerde CO₂-emissiefactor⁹. De standaardberekening voor de emissiefactor is volgens de Vlaamse Regering voor België een onderschatting. Daarom werd er een [studie gemaakt door Compass Lexecon voor de Vlaamse regering](#). Hieruit bleek dat er best wordt gekozen voor een markt-gebaseerde CO₂-emissiefactor¹⁰. Deze berekeningsmethode werd inmiddels [goedgekeurd door de CREG](#).

⁹ Uit de Europese richtsnoeren blijkt dat afgeweken kan worden van een standaardberekening door in te zetten op een marktgebaseerde CO₂-emissiefactor.

¹⁰ De marktgebaseerde CO₂-emissiefactor werd berekend als het verschil in elektriciteitsprijzen per uur in 2019 tussen het actual scenario, mét CO₂-kosten, en het counterfactual scenario, zónder CO₂-kosten. Op deze manier komt Compass Lexecon uit op een daadwerkelijke CO₂-emissiefactor van 0,55 tCO₂/MWh voor België binnen een 98%-betrouwbaarheidsinterval van 0,53 - 0,57 tCO₂/MWh. Frankrijk kwam met een gelijkaardige methodiek maar licht andere parameters op een marktgebaseerde factor van 0,59. Aangezien de prijsvorming in Frankrijk en België op een gelijkaardige manier gebeurt en zeer sterk convergeert, zouden volgens Compass Lexecon de Franse en de Belgische factoren even hoog moeten zijn om een *level playing field* te garanderen.

De Minaraad meent dat de nieuwe Europese richtsnoeren, inzake de berekening van CIE, verbeteringen inhouden in vergelijking met het oude systeem.¹¹ Niettemin vraagt de Raad om in 2025 een dynamische emissiefactor in te voeren.

Evaluatie

De Europese Commissie voorziet in haar voorstel over het grenscorrectiemechanisme [CBAM](#) een overgangperiode die van start zou gaan in 2023 en zou eindigen in 2025. In die periode wordt verwacht van de betrokken importeurs om aan te geven hoeveel ingebedde emissies hun producten bevatten zonder hiervoor te moeten betalen. Pas wanneer het systeem volledig operationeel zou zijn, in 2026, stelt de Commissie voor om de ingebedde emissies te laten vergoeden met CBAM-certificaten. Tegen die tijd zouden de Europese industriële bedrijven die onder die regeling vallen, geen gratis ETS-emissierechten meer ontvangen¹². Aan het einde van de overgangperiode zou de Commissie het CBAM-mechanisme willen evalueren. Op basis hiervan zou de EC willen beslissen of andere sectoren worden toegevoegd en/of indirecte uitstoot bijkomend op te nemen. De tijdslijn van de geleidelijke afschaffing van ETS-kosteloze emissierechten voor producenten binnen/uit Europa blijft in deze fase van besluitvorming nog onzeker.

Rekening houdende met het bovenstaande en dus in afwachting van de integratie van het CIE-systeem met het nieuw Europees voorstelde CBAM-systeem, vraagt de Minaraad aan de Vlaamse regering om – ook in het licht van de energiecrisis en de daarmee samenhangende problemen voor bedrijven (competitiviteit) en huishoudens – een evaluatie door te voeren van de CIE-regelgeving in het licht van het ruimer ondersteuningskader en dit wat betreft:

- De doeltreffendheid,
- De modaliteiten (bv. van het klimaatplan (art. 9), van klimaatinvesteringen (art. 10), van de wijze van bepaling van elektriciteitskost, enz.),
- Het gelijk speelveld binnen Europa,
- Bescherming tegen koolstoflekken,
- Budgettaire impact, efficiënte inzet van de middelen van het Klimaatfonds, ook voor de diverse doelgroepen,
- Mogelijkheden om (versneld) te verduurzamen.

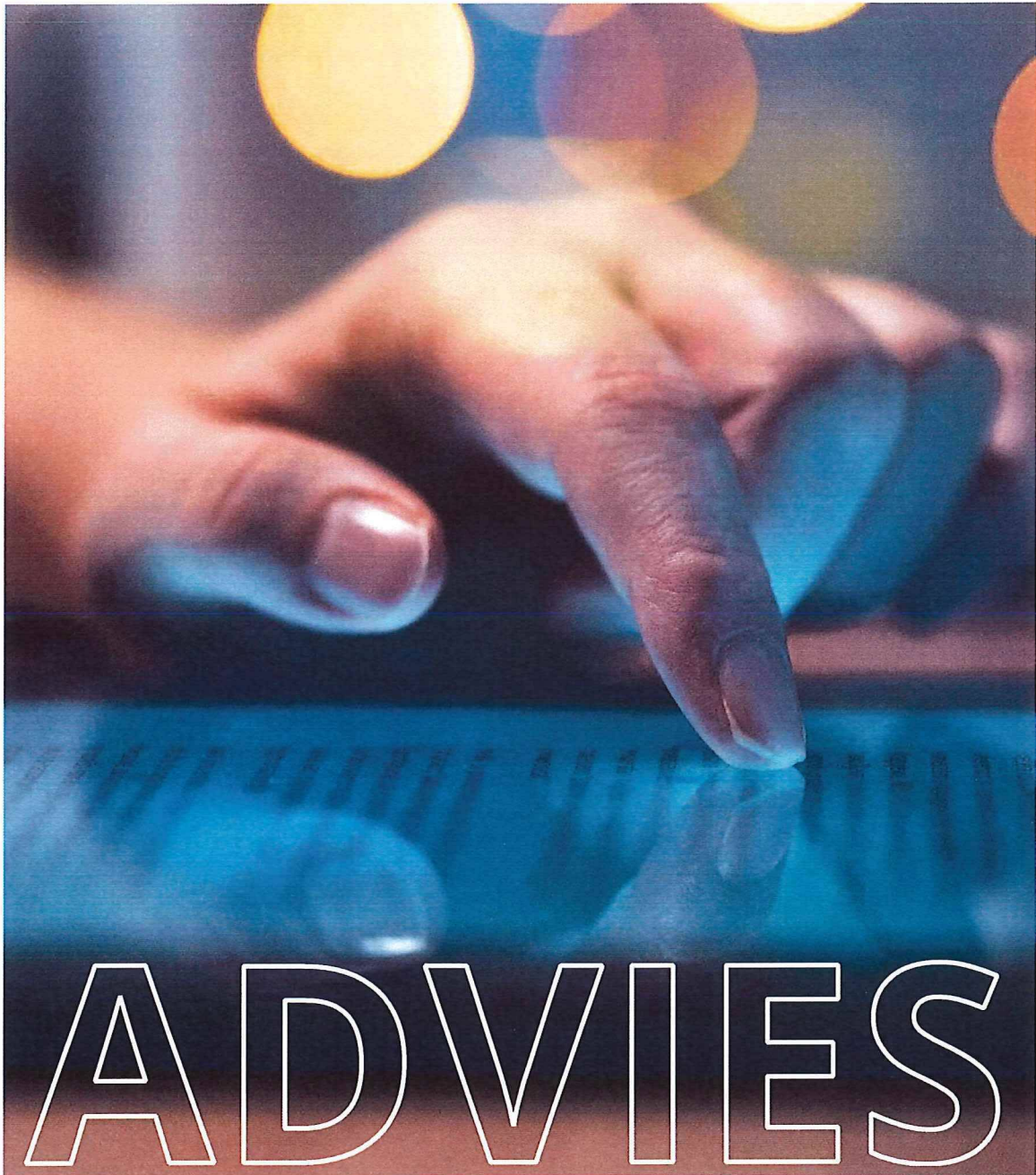
Jan-Baptist Verheeke (Signature)

2022.09.09 12:06:25 +02'00'

i.o.v. Walter Roggeman
Voorzitter Minaraad

¹¹ Zie Mededeling van de Commissie (2020/C317/04), n° 19-37. Verbeteringen betreffen o.m. de regeling van het steunpercentage doorheen te tijd, de berekening van de emissiefactor en de wijze van opname van het elektriciteitsverbruik in de berekening.

¹² Deze stap zou ervoor moeten zorgen dat de regels Wereldhandelsorganisatie gerespecteerd worden.

TOEKENNING STEUN AAN ONDERNEMINGEN
VOOR DE COMPENSATIE VAN INDIRECTE EMIS-
SIEKOSTEN

Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.serv.be – T +32 2 209 01 11 – E info@serv.be

Adviesvraag	Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van steun aan ondernemingen voor de compensatie van indirecte emissiekosten
Adviesvrager	Jo Brouns - Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw
Ontvangst adviesvraag	14 juli 2022
Decretale opdracht	SERV-decreet 7 mei 2004 art. 20 (SAR-functie)
Goedkeuring raad	29 augustus 2022
Contactpersoon	Julien Matheys jmatheys@serv.be

De heer Jo BROUNS

Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw

Koning Albert II-laan 35

1030 Brussel

Adviesvraag Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van steun aan ondernemingen voor de compensatie van indirecte emissiekosten

Mijnheer de minister

Op 14 juli 2022 vroeg u de SERV om te adviseren over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van steun aan ondernemingen voor de compensatie van indirecte emissiekosten.

De SERV besliste om niet in te gaan op deze adviesvraag.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Hans Maertens
voorzitter

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 72.847/1
van 18 januari 2023

over

een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘tot
toekenning van steun aan ondernemingen voor de compensatie
van indirecte emissiekosten’

Op 27 december 2022 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘tot toekenning van steun aan ondernemingen voor de compensatie van indirecte emissiekosten’.

Het ontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 12 januari 2023. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wouter PAS en Inge VOS, staatsraden, Michel TISON en Johan PUT, assessoren, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Arne CARTON, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 18 januari 2023.

*

1 Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan

*

STREKKING EN RECHTSGROND VAN HET ONTWERP

2 Het om advies voorgelegde ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering strekt ertoe in een steunregeling te voorzien voor ondernemingen met het oog op de compensatie van indirecte emissiekosten. De ontworpen regeling moet worden begrepen tegen de achtergrond van de Europese richtsnoeren ‘betreffende bepaalde staatssteunmaatregelen in het kader van het systeem voor de handel in broeikasgasemissierechten na 2021’.¹ In het ontwerp worden de steunvoorwaarden, de berekening van het steunbedrag, de procedure voor de behandeling van de aanvraagdossiers en de vereffening van de steun bepaald en wordt de terugvordering van de steun geregeld (artikelen 2 tot 25). Het bestaande besluit van de Vlaamse Regering van 21 april 2014 ‘tot toekenning van steun aan ondernemingen ter compensatie van indirecte emissiekosten’ wordt opgeheven (artikel 26) en er wordt in dat verband in een overgangsregeling voorzien (artikel 27). Het ontworpen besluit zal in werking treden op een nog niet nader bepaalde datum (artikel 28).

3.1 Onder voorbehoud van wat onder de randnummers 3.2 en 3.3 wordt opgemerkt, vindt het ontworpen besluit van de Vlaamse Regering rechtsgrond in artikel 38, derde lid, van het decreet van 16 maart 2012 ‘betreffende het economisch ondersteuningsbeleid’ waaraan wordt gerefereerd in de rubriek “Rechtsgrond” in de aanhef van het ontwerp. In die bepaling wordt de Vlaamse Regering bevoegd gemaakt om, op voorwaarde van aanmelding of kennisgeving bij de Europese Commissie, steun te verlenen aan ondernemingen.

3.2. Overeenkomstig artikel 9, eerste lid, van het ontwerp, stelt de onderneming een klimaatplan op met het oog op een koolstofarme bedrijfsvoering in een klimaatneutraal Europa in 2050. Aan die voorwaarde is voldaan als de onderneming een klimaatroadmap heeft opgesteld conform de energiebeleidsvereenkomst (artikel 9, tweede lid, van het ontwerp). Om inpasbaar te zijn in artikel 38, derde lid, van het decreet van 16 maart 2012, zou uit de tekst van het ontwerp duidelijker moeten blijken dat het gaat om een subsidievoorwaarde. Dat kan bijvoorbeeld door deze bepaling te integreren in de opsomming vermeld in artikel 8, eerste lid, van het ontwerp.

3.3 De regels die het ontwerp bevat inzake de terugvordering (artikelen 23 tot 25) vinden rechtsgrond in artikel 40 van het decreet van 16 maart 2012, waarin de Vlaamse Regering wordt opgedragen om bepaalde aspecten van de terugvordering van de steun te regelen.

¹ Mededeling van de Commissie (2020/C 317/04)

ALGEMENE OPMERKING

4. Zoals de Raad van State, afdeling Wetgeving, in het verleden reeds meermaals heeft opgemerkt, kan het toekennen van een verordenende bevoegdheid door de Vlaamse Regering aan een van haar leden, enkel toelaatbaar worden geacht in zoverre die delegatie slechts regels van bijkomstige aard of van beperkt belang betreft. Dat is niet geval voor alle van de in het ontwerp aan de minister verleende bevoegdheden

De delegatie aan de minister om, weliswaar in overleg met de minister, bevoegd voor de energie, te bepalen wat de minimale inhoud van het op te stellen klimaatplan is (artikel 9, eerste lid), vormt een essentiële beleidskeuze en is daarom niet aanvaardbaar

Het bepalen van de omvang van de subsidie en de wijze waarop deze kan worden verkregen, moet worden beschouwd als het regelen van essentiële aspecten van de steunregeling. Een bevoegdheidsopdracht aan de betrokken minister is dan ook slechts toelaatbaar op voorwaarde dat deze strikt wordt afgebakend. De machtiging, in artikel 12, vierde lid, van het ontwerp, houdt voor de minister de bevoegdheid in om het percentage steunintensiteit van 75% te verlagen tot om het even welk percentage (ook bijvoorbeeld 1%) en zou nader moeten worden ingeperkt, bijvoorbeeld door het vaststellen van een minimaal niveau.

Voorts machtigt de Vlaamse Regering de minister om een uitzonderingsmechanisme in te voeren conform de Europese richtsnoeren inzake steun ter compensatie van indirecte emissiekosten, weliswaar pas “na voorafgaande goedkeuring door de Vlaamse Regering” (artikel 16, eerste lid). Het invoeren van uitzonderingen op de door de Vlaamse Regering vastgestelde regels kan bezwaarlijk als een aangelegenheid van bijkomstige aard of van beperkt belang worden beschouwd. Vermits er toch een akkoord in de schoot van de Vlaamse Regering is vereist, kan dat akkoord meteen de vorm van een formeel regeringsbesluit krijgen

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Aanhef

5. Rekening houdend met wat is opgemerkt onder randnummer 3.3, schrijve men in de rubriek “Rechtsgrond” van de aanhef:

“Dit besluit is gebaseerd op:

- het decreet van 16 maart 2012 betreffende het economisch ondersteuningsbeleid, artikel 38, derde lid, vervangen bij het besluit van de Vlaamse Regering van 20 maart 2015, en artikel 40, gewijzigd bij de decreten van 29 maart 2019 en 19 juni 2020.”

Artikel 1

6. Het verdient ter wille van de duidelijkheid aanbeveling om de lijst met definities in artikel 1, eerste lid, van het ontwerp, aan te vullen met een omschrijving van het begrip

“VER-bedrijf”. In diverse andere definities in artikel 1, eerste lid,² maar ook in sommige artikelen van het ontwerp,³ wordt immers naar het betrokken begrip verwezen

Artikel 6

7 In artikel 6 van het ontwerp wordt bepaald dat de onderneming op de datum van het indienen van de steunaanvraag “geen procedure op basis van Europees, nationaal of regionaal recht [mag] hebben lopen waarbij een toegekende steun wordt teruggevorderd”. Vraag is of op die wijze niet het recht op toegang tot de rechter buitenmatig dreigt te worden belemmerd, aangezien een loutere procedure tot terugvordering volstaat om een latere aanvraag rechtens uit te sluiten. De gemachtigde verstrekte in dat verband de volgende toelichting.

“Enkel in het geval een procedure waarbij toegekende steun wordt teruggevorderd nog lopende is, kan de onderneming geen steunaanvraag indienen. Indien de betreffende onderneming overgaat tot terugbetaling van de teruggevorderde steun, al dan niet onder voorbehoud van een betwisting, is er niet langer een terugvorderingsprocedure lopende en kan een steunaanvraag worden ingediend.

Met deze bepaling wenst de Vlaamse Regering geen ondernemingen te steunen die zich enerzijds in moeilijkheden bevinden of die anderzijds nog openstaande terugvorderingen hebben in gevolge van onterecht genoten steun. Dit kadert binnen een doelmatige en rechtmatige aanwending van de budgettaire middelen.”

Alhoewel een gelijkaardige voorwaarde ook reeds voorkomt in andere besluiten,⁴ rijst niettemin de vraag of een loutere procedure tot terugvordering volstaat om een latere aanvraag rechtens uit te sluiten. Vraag is of niet minstens een veroordeling in eerste aanleg of de ontstentenis van een betwisting voor een rechtscollege zou moeten worden vereist. Uiteindelijk kan immers blijken dat de beslissing tot terugvordering onterecht was

In artikel 7 van het ontwerp, met betrekking tot het naleven van de milieu- en energieregelgeving, wordt wel melding gemaakt van het vereiste van een definitieve veroordeling, waarbij bovendien wordt voorgeschreven dat het dient te gaan om een “ernstige” inbreuk. Aan de gemachtigde werd gevraagd wat in het licht van het grondwettelijk gewaarborgde gelijkheidsbeginsel de redelijke verantwoording is om geen steun te verlenen aan ondernemingen waarvoor een procedure inzake terugvordering van subsidieregelgeving hangende is (ongeacht de ernst van de inbreuk), terwijl ondernemingen die de milieu- en energieregelgeving niet naleven enkel van subsidies worden uitgesloten indien er een veroordeling is die bovendien voldoende ernstig moet zijn. De gemachtigde beantwoordde deze vraag als volgt:

“Beide situaties zijn ons inziens niet vergelijkbaar waardoor het gelijkheidsbeginsel in ieder geval wordt gerespecteerd. In zoverre uw Raad van oordeel is dat beide situaties toch vergelijkbaar zijn, zijn wij van oordeel dat het onderscheid voldoet aan de toetsingscriteria, zoals uitgewerkt in de vaste rechtspraak en rechtsleer

² Zie artikel 1, eerste lid, 5°, 6°, en 7°, van het ontwerp

³ Zie artikel 9, tweede lid, van het ontwerp

⁴ Zie bijvoorbeeld artikel 4, derde lid, van het besluit van de Vlaamse Regering van 4 maart 2016 ‘tot regeling van de steun voor innovatieclusters in Vlaanderen’

In het eerste geval geldt er een beslissing houdende de terugvordering van onterecht genoten steun. De onderneming komt niet in aanmerking voor steun in zoverre er een procedure op basis van Europees, nationaal of regionaal recht lopende is, waarbij een subsidie wordt teruggevorderd. In het geval de onderneming overgaat tot de terugbetaling kan zij alsnog een steunaanvraag indienen. In dien verstande is de ernst van de inbreuk niet relevant, net zoals het moreel aspect niet relevant is. Steun wordt immers teruggevorderd indien blijkt dat de onderneming niet voldoet aan de voorwaarden waarvoor de steun initieel werd toegekend.

In het tweede geval is er sprake van uitsluiting op grond van een ernstige inbreuk op de milieu- en energieregelgeving. In tegenstelling tot een terugvordering van onterecht genoten steun, kan de onderneming niet op eenzijdige wijze deze uitsluitingsgrond buiten toepassing maken. Bijgevolg is het nuttig en relevant om deze voorwaarde enerzijds te beperken in de tijd, en anderzijds te koppelen aan een beoordeling al naargelang de ernst van de inbreuk.”

In het licht van de aangehaalde toelichting lijkt het niet noodzakelijk om in een identieke regeling te voorzien wat betreft de naleving van de subsidieregelgeving en de milieu- en energieregelgeving. De door de gemachtigde verstrekte toelichting doet echter geen afbreuk aan de vaststelling dat het mogelijk is dat een beslissing tot terugvordering onterecht was. Het verdient in het licht hiervan aanbeveling om in artikel 6 van het ontwerp te expliciteren dat de betrokken aanvrager niet het voorwerp mag hebben uitgemaakt van een beslissing tot terugvordering van toegekende steun, die niet werd betwist of die heeft geleid tot een rechterlijke veroordeling tot terugbetaling.

Artikel 17

8. Zoals door de gemachtigde werd bevestigd, dient aan het einde van artikel 17, vierde lid, van het ontwerp, melding te worden gemaakt van “het emissiejaar 2022” en niet van “het emissiejaar 2021”.

Artikel 18

9. Aan het einde van artikel 18, derde lid, van het ontwerp, moet – zoals door de gemachtigde werd beaamd – worden geschreven “..., de door de onderneming gecorrigeerde of vervolledigde steunaanvraag, zoals vermeld in het tweede lid”. In artikel 18, tweede lid, van het ontwerp, wordt immers van zowel het “corrigeren” als het “vervolledigen” van de steunaanvraag melding gemaakt.

Artikel 28

10. Blijkens artikel 28 van het ontwerp zal het ontworpen besluit in werking treden op een nog niet nader bepaalde datum. Hieromtrent om nadere toelichting verzocht, deed de gemachtigde het volgende mee.

“Krachtens artikel 4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 april 2014 tot toekenning van steun aan ondernemingen ter compensatie van indirecte emissiekosten

werd steun toegekend voor de emissiejaren 2013 tot en met 2020. De steun toegekend voor deze periode wordt niet gewijzigd door middel van dit besluit (in toepassing van artikel 27 van het ontwerp).

Met dit besluit wenst de Vlaamse Regering de steunmaatregel te verlengen voor de emissiejaren 2021 tot en met 2030. De concrete datum van inwerkingtreding van het ontworpen besluit van de Vlaamse Regering dient nog te worden bepaald in artikel 28 van het ontwerp, doch zal in ieder geval niet retroactief zijn. Voor de emissiejaren 2021 en 2022 is op heden nog geen steun mogelijk, waardoor geen bestaande rechtsverhoudingen worden gewijzigd.”

Er zal over moeten worden gewaakt dat de betrokken ondernemingen een redelijke termijn krijgen om kennis te nemen van de nieuwe bepalingen en dat ze over voldoende tijd beschikken om een aanvraag in te dienen. In voorkomend geval zullen de uiterste data voor indiening van de steunaanvraag vermeld in artikel 17, vierde lid, van het ontwerp moeten worden aangepast.⁵

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Greet VERBERCKMOES

Marnix VAN DAMME

⁵ Ook de begindatum voor aanvragen, vermeld in artikel 17, derde lid, van het ontwerp (1 januari 2023), zal moeten worden aangepast, gelet op de datum waarop het voorliggende advies wordt uitgebracht